

COMENTARI per Joaquim Rabaseda

Al segle XVIII, no era un fet insòlit que un compositor adaptés les obres d'un altre autor. En el catàleg de composicions de Mozart, per exemple, hi ha la instrumentació de diferents preludis i fugues de Bach, o la revisió del *Messies* de Händel. També Bach havia transcrit per a orgue algunes peces de Vivaldi i de Telemann, entre d'altres. L'adaptació d'un repertori aliè a un instrument o conjunt instrumental determinats pressuposava el reconeixement del valor i de l'actualitat d'unes músiques en un context nou. La comparació entre les obres originals i la seva reposició a càrrec d'altres permet avaluar els matisos que defineixen el gust d'una època i l'ofici d'aquells que les reescriuen.

Giovanni Battista Pergolesi va ser un jove compositor italià que el 1733 va revolucionar el gènere i el llenguatge lírics amb l'òpera *La serva padrona*. Poc després, el 1736, va tornar a assolir l'èxit amb *Stabat Mater*, una de les obres més impreses durant el segle XVIII, que Bach va transformar en el salm *Tilge, Höchster, meine Sünden*, al voltant de 1746. El característic estil expressiu de les dissonàncies inicials i la manera melòdica i diàfana d'exposar els sentiments del text, en diàleg amb l'agilitat vocal de les solistes, es comprova també a *Salve Regina*, una composició realitzada igualment en els mesos que van precedir la seva mort, quan només tenia vint-i-sis anys.

D'altra banda, Antonio Caldara era un dels principals compositors de principis del segle XVIII; havia treballat a Màntua i a Roma, però l'any 1716 es va posar al servei dels Habsburg, a Viena. La proximitat amb les obres de Pergolesi és evident des dels primers compassos d'*In lagrime stemprato*, ària d'un oratori de 1700 en què el baix ja marcava mètricament la direcció de la lamentació de Maria Magdalena. L'acompanyament d'una textura d'instruments de corda reforçava al mateix temps la intensitat del dolor, explícita en els vocalismes incorporats a la lletra cantada, un precedent clar de l'*Stabat Mater. Crucifixus a 16 veus*, descoberta el 1840 i situada a la Venècia de 1707, desenvolupava aquest mateix ús de les dissonàncies per expressar l'emoció d'una religiositat voluptuosa i femenina al peu de la creu que, amb el temps, s'ha associat principalment a Pergolesi, qui va assumir de manera intel·ligent els procediments de les generacions immediatament anteriors a la seva. Bach també va segellar la seva admiració i el seu parentiu amb aquesta tradició en la instrumentació d'un moviment del *Magnificat* de Caldara.

Avui en dia, les obres de Johann Sebastian Bach han esdevingut un emblema de la música de la primera meitat del segle XVIII, especialment per la invenció contrapuntística i la innovació formal de les seves cantates. Tanmateix, la seva força provenia bàsicament de la sensualitat retòrica i emocionant d'una estètica pròpia del moment, tal com demostren les versions que va realitzar de les composicions dels seus coetanis, a les quals, això sí, va afegir una sensibilitat singular que es concretava en la cura amb què tractava la sonoritat de les traduccions a l'alemany i la llibertat amb què afegia, o treia, línies melòdiques a l'acompanyament des d'una poètica musical molt sòlida.

PROPER CONCERT RECOMANAT DE MÚSICA ANTIGA

22 de març 2018, 20 h · Sala 1

PASSIÓ SEGONS SANT MARC, DE BACH

JORDI SAVALL - EL SO ORIGINAL

Jordi Savall ofereix aquesta *Passió segons sant Marc* en un concert únic que podrem escoltar només a L'Auditori de Barcelona i a la Philharmonie de París.

Marta Mathéu soprano
Raffaele Pé contratenor
David Szigetvári tenor
Reinoud van Mechelen tenor
Konstantin Wolff baix
VEUS-Cor Infantil Amics de la Unió
Josep Vila i Jover direcció cor
La Capella Reial de Catalunya
Le Concert des Nations
Manfredo Kraemer concertino
Lluís Vilamajó preparació del conjunt vocal
Jordi Savall direcció

Entrades
a partir de
10€

Més informació i compra a www.auditori.cat

L'AUDITORI

MÚSICA ANTIGA

CARLOS MENA L'ESCLAT DEL RESSORGIMENT HUMANÍSTIC

25 DE FEBRER DE 2018
SALA 2 ORIOL MARTORELL

L'AUDITORI

www.auditori.cat

Lepant 150
08013 Barcelona

Mitjans Patrocinadors

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO **3**

Comenta aquest concert amb
#auditori #antiga

PROGRAMA

FEBRER DE 2018

DIUMENGE 25 | 19 h

SALA 2 ORIOL MARTORELL

Carlos Mena contratenor • Solistes de la **BECA BACH** • **Ensemble BACH ZUM MITSINGEN** • **Daniel Tarrida** orgue i direcció • **Pau Jorquera** direcció

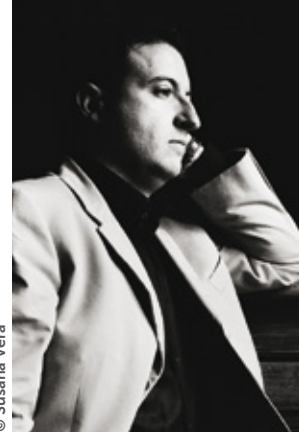
1/	GIOVANNI BATTISTA PERGOLESI lesi (Itàlia) 1710 Pozzuoli (Itàlia) 1736	<i>Salve Regina</i>	14'
2/	JOHANN SEBASTIAN BACH Eisenach (Alemanya) 1685 Leipzig (Alemanya) 1750	<i>Tilge, Höchster, meine Sünden, BWV 1083</i> Transcripció del <i>Stabat Mater</i> de G.B.Pergolesi	13'
3/	GIOVANNI BATTISTA PERGOLESI	<i>O sacrum convivium</i>	4'
4/	ANTONIO CALDARA Venècia (Itàlia) 1670 Viena (Àustria) 1736	<i>In Lagrime Stemprato</i>	5'
5/	JOHANN SEBASTIAN BACH	<i>Suscepit Israel puerum suum, BWV 1082</i> Transcripció del Magnificat d'Antonio Caldara	4'
6/	ANTONIO CALDARA	<i>Crucifixus a 16 voci</i>	6'
PAUSA			15'
7/	JOHANN SEBASTIAN BACH	<i>Vergnügte Ruh, beliebte Seelenlust, BWV 170</i>	23'
8/	JOHANN SEBASTIAN BACH	<i>Singet dem Herrn, BWV 225</i>	13'

El temps i la durada del concert són aproximats.

Agraïrem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

CARLOS MENA contratenor

© Susana Vera

Nascut a Vitòria el 1971, es forma a la Schola Cantorum Basiliensis (SCB) de Basilea (Suïssa) sota la direcció dels mestres R. Levitt i R. Jacobs. Com a solista, ha cantat sota la direcció de M. Corboz, P. Goodwin, M. Minkowsky, R. Frühbeck de Burgos, O. Dantone, J. Mena, G. Leonhardt, Ch. Coin i Andrea Marcon, i ha actuat a sales d' arreu del món a ciutats com Madrid, Barcelona, Viena, Brusselles, Salzburg, Berlín, Tòquio, Osaka, Detroit, Los Angeles, Nova York, Washington, Sidney, Melbourne, Mèxic o Buenos Aires.

Ha enregistrat amb les discogràfiques Mirare, Sony Music, Harmonia Mundi, Glossa i Gramophon i ha obtingut premis com el Diapason d'Or (2002), el CD Compact (2004), Clásica, el Choc de Le Monde de la Musique o l'Excepcional de Scherzo.

En l'àmbit de l'òpera, va debutar a la Monnaie de Brusselles com a Angelo Custode a *La Rappresentazione* d'E. Cavaliere. El 2002 va protagonitzar *Radamisto* de Händel a la Felsenreithule de Salzburg, sota la direcció de Haselböck, representada també a la Dortmund Konzerthaus, al Musikverein de Viena i al Concertgebouw d'Amsterdam. El 2003 va cantar *L'Orfeo* a l'Innsbruck Festwochen i a la Staatsoper de Berlín dirigit per R. Jacobs, i l'any següent, *Il Trionfo* de Händel al Salzburger Pfingstenfestival i *Europa* 5 de J. Cage al Festival de Flandes. Al Barbican va protagonitzar *Ascanio in Alba*, de Mozart, amb l'Europa Galante i F. Biondi, també va fer d'Oberon a *A Midsummer Night's Dream* de B. Britten i de Seminarista a *El viaje a Simorgh* de Sánchez-Verdú al Teatro Real, així com d'Apol·lo a *Death in Venice* de Britten al Liceu.

Té un gran interès pel *lied* i el repertori del segle XX, i ha estrenat obres compostes que li han dedicat compositors com José M. Sánchez-Verdú, G. Erkoreka o A. Iglesias. Té una important activitat com a professor a cursos de música antiga i actualment dirigeix la Capilla Santa María de Vitòria.

PAU JORQUERA director

Nascut a Barcelona el 1982, inicia els estudis musicals a l'Escola de Música de Barcelona. Ha fet gran part de la formació musical amb Ramon Porter. Posteriorment, es gradua a l'ESMUC en Direcció de Cor amb J. Duijck, J. Vila i M. Barrera. També ha estudiat cant amb F. Garrigosa i M. Cordoní, i és diplomad en Magisteri, en l'especialitat d'Educació Musical, per la UAB.

Ha dirigit diversos cors infantils i juvenils amb els que ha interpretat obres com *L'Oratori de Nadal* de C. Saint-Saëns, *la Messe de Minuit* de M. A. Charpentier, el *Glòria* d'A. Vivaldi i la cantata BWV 131 de J. S. Bach.

Actualment és sotsdirector de l'Escolania de Montserrat i cofundador, amb Daniel Tarrida, del projecte Bach Zum Mitsingen.

DANIEL TARRIDA orgue i director

Nascut a Barcelona, va iniciar-se al piano amb el professor Albert Giménez Attenelle i, més tard, amb Carmen Valero i Antoni Besses. Ha seguit cursos de perfeccionament amb professors com I. Graubin, F. Gevers, N. Ben-Or, B. Bloch, P. Réach o V. Margulis i cursos de pedagogia amb mestres com L. Sintsev, A. Williams, V. Hemsy de Gainza i M. Lowe. Alhora, s'ha endinsat en el món del *lied* amb F. Poyato, A. Mateu, Th. Ruf i M. Shirai. Com pianista acompanyant de cors ha actuat al Palau de la Música Catalana, Santa Maria del Mar i a Roma, i en diverses col·laboracions amb E. Carrasco i el cor Voxalba.

Ha participat en l'espectacle *Somniant el carnaval dels animals* produït pel Gran Teatre del Liceu, i el 2009 va estrenar *El castillo rojo* al Festival Internacional de Granada.

És cofundador, amb Pau Jorquera, del projecte Bach Zum Mitsingen i del Festival Bachcelona.

SOLISTES DE LA BECA BACH

La Beca Bach, patrocinada per la Fundació SALVAT, vol ajudar joves cantants solistes en la seva formació i donar-los a conèixer en la interpretació de la música vocal de J. S. Bach, concretament en les cantates. Alhora, ha comptat amb la col·laboració de reconeguts solistes internacionals com Stephan MacLeod, Katharine Fuge, Carlos Mena i Benjamin Bruns, que han ofert una *masterclass* i han compartit un concert amb aquests joves talents del cant.

SOLISTES GUANYADORS DE LA BECA BACH (2014-2018)

Baiba Urka / Elionor Martínez / Maria Pujades / Laia Frigolé / Maria Chiara Gallo / Julieta Viñas / Dida Castro, Eulàlia Fantova / Ferran Mitjans / Matthew Thomson / Jorge Navarro / Pablo Larraz / Arthur Canguçu / Oriol Mallart / Vincent de Soomer / Francesc Ortega

ENSEMBLE BACH ZUM MITSINGEN

Aquesta formació orquestral va néixer, juntament amb el projecte Bach Zum Mitsingen, a l'abril de 2011, quan es va iniciar el cicle de BZM amb la integral de cantates de J. S. Bach. Per tant, ja fa vuit anys que està en actiu. En formen part músics de gran qualitat amb una extensa experiència en el repertori bachià, que han interpretat més de 60 cantates amb instruments barrocs i a partir de criteris històrics.

OBOÈ Katy Elkin **TRAVERSO** Marina Durany **VIOLINS** Adriana Alcaide / Irantzu Zuasti **VIOLA** Núria Pujolràs **VIOLONCEL** Frances Barttlet **VIOLONE** Lixsania Fernández **ORGUE** Marc Sumsi